

17.04.2020

İNFAZ YASASININ YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ İLE BİRLİKTE, DEVLET KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE KONUSUNDA SORUMLULUKLARINI YERİNE GETİRMELİ VE ACİL TEDBİRLER ALMALIDIR!

Koronavirüs önlemleri kapsamında evde kalmanın kadınlar, çocuklar ve LGBTİ+'lar için yarattığı şiddet sarmalına bir de İnfaz Yasası ile salıverilen cinsel istismar ve kadına yönelik şiddet failleri eklendi. Devlet, kadına ve çocuğa yönelik şiddetin önlenmesi konusunda üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmeli, başta kadınlar olmak üzere tüm kamuoyunu aldığı tedbirler konusunda acilen bilgilendirmelidir!

Kamuoyunda infaz paketi olarak bilinen "5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" 15 Nisan 2020 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. On binlerce siyasi mahpus, gazeteci, öğrenci, avukat, yerel yönetici ve siyasetçi infaz indirimi kapsamı dışında tutularak yalnızca bir kısım mahkûmun tahliye edilmesini sağlayan ve kalıcı ve eşitsiz bir infaz rejimi getiren bu yasa değişikliğinin amacının koronavirüs kapsamında kamu sağlığını korumaktan çok uzak olduğu açıktır. Kadınlar, çocuklar ve dezavantajlı gruplar lehine hiçbir tedbir almadan salt hapisane kapasitelerini azaltmak için yapılan tahliyeler ile kadın ve çocukların can güvenliği hiçe sayılmaktadır.

Kadın örgütlerinin görüşü alınmadan hazırlanan taslak mart ayının ortalarında basına yansımış, cinsel dokunulmazlığa karşı suçların infaz sürelerinde kalıcı indirim yapılması üzerine kadın ve LGBTİ+ örgütleri tasarıya kuvvetle karşı çıkmıştı.¹ Bunun üzerine tasarıda değişikliğe gidilmiş ve cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar infaz indiriminin kapsamı dışında bırakılarak tasarı Adalet Komisyonu'na gönderilmiştir. Tasarının Adalet Komisyonu'na gönderildiği gün, iktidar "cinsel suçların ve kadına şiddet suçlarının infaz indirimi kapsamında olmadığını" açıklamıştı.² Ancak, iktidar tarafından defalarca vurgulanan bu hususun gerçeği çarpıttığı zaman içinde netleşmiştir.

Paket kapsamında, bazı suçların infaz sürelerinde indirime giden kalıcı düzenlemelerin yanı sıra, koronavirüs salgını nedeniyle –siyasi mahkûmlar hariç tutularak– mahkûmların kapalı cezaevlerinden açık cezaevlerine geçişine ve açık cezaevlerinden de "izin" adı altında tahliyesine imkân veren geçici düzenlemeler de mevcuttur. Her ne kadar kadın örgütlerinin mücadelesi neticesinde cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar bakımından kalıcı bir infaz indirimine gidilmemiş olsa da, iktidar tarafından iddia edilen aksine, kadına yönelik şiddetin infaz indirimi kapsamında olmadığını söylemek mümkün değildir. Her şeyden önce, Türk Ceza Kanunu'nda "kadına yönelik şiddet" diye bir suç yoktur. Eğer ifade edilmek istenen fiziksel şiddet kasten yaralama ise, kasten yaralama suçu ve kadınların sıkça maruz bırakıldığı tehdit, hakaret, şantaj suçları kalıcı infaz indirimi kapsamındadır. Bu nedenle, kadına yönelik şiddet suçunun infaz indirimi kapsamında olmadığı söylemi gerçeği yansıtmamaktadır.

Koronavirüs salgını nedeniyle getirildiği ifade edilen ve af sonucunu doğurma tehlikesi olan geçici düzenlemeler çok daha kaygı vericidir. Değişiklikler uyarınca, halihazırda cezalarını açık cezaevlerinde çekmekte olan siyasi hükümlüler hariç tüm mahkûmlar 31 Mayıs 2020'ye kadar izinli sayılacak, bu izin gerekli olması halinde 31 Kasım 2020'ye kadar uzatılabilecektir. Bir başka deyişle, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, kadına yönelik fiziksel şiddet, kadın cinayetleri ya da cinayete teşebbüsten hüküm giymiş olanlar da dahil olmak üzere halihazırda açık cezaevinde olan tüm mahkûmlar

¹ <https://www.evrensel.net/haber/400360/kadin-orgutleri-istismarin-ve-siddetin-onunu-acacak-bir-tasariyi-kabul-etmiyoruz>

² <https://www.hurriyet.com.tr/galeri-ceza-infaz-indiriminde-son-durum-ne-41482340>

salıverilecektir. Tasarıya Komisyon aşamasında eklenen bir madde ile açık cezaevinden salınması planlanan hükümlülerin sayısını artırmak için, halihazırda kapalı cezaevlerinde cezalarını çekmekte olan hükümlülerin de açık cezaevlerine geçiş süresi oldukça azaltılmıştır. Buna göre yalnızca birkaç ay kapalı cezaevinde kalmış olan bir hükümlü, getirilen kalıcı infaz indirim sürelerinden de yararlanarak, doğrudan dışarı çıkabilir hale gelmektedir. Her ne kadar, bu salıvermeler bir “izin” şeklinde düzenlenmişse de, izinden dönmemenin bir cezai yaptırımının olmadığı ve “izin” 7 ay gibi uzun bir süre boyunca uzatılabileceği göz önüne alındığında bunun tümünden bir salıvermeye dönüşme riski bulunmaktadır.

Koronavirüs nedeniyle “izin” adı altında cinsel saldırı, çocuğun cinsel istismarı ve kadına yönelik şiddet suçlarının faili olan binlerce erkeğin, şiddete maruz kalan kadın, çocuklar ve cinsiyet kimliği ve yönelimi nedeniyle ayrımcılığa maruz bırakılan gruplar açısından hiçbir önleyici koruyucu tedbir alınmadan dışarıya salınması, failerin kadın ve çocuklara musallat olması, kadın ve çocuklar başta olmak üzere tüm dezavantajlı grupların hayatlarının tehlikeye girmesi anlamına gelmektedir.

Yapılan çalışmalar kadınların en çok ev içinde şiddet gördüklerini ortaya koymaktadır. Salgın sebebiyle evde kalınan günlerde şiddete maruz bırakılan kadın, çocuk ve tüm dezavantajlı gruplar için evde 7/24 failerle birlikte olmak, şiddet riskini arttırmaktadır. Dahası, 30 Mart 2020 tarihinde yayınlanan HSK kararıyla, hakimlere “6284 Sayılı Kanun kapsamında verilen tedbir kararlarının yükümlülerin koronavirüs kapsamında sağlığını tehdit etmeyecek şekilde değerlendirilmesi” talimatı verilmiştir. Bu talimat, şiddet uygulayan failere hakkında evden uzaklaştırma kararı verilmemesi ya da kadınların sığınaklara yerleştirilmemesi riskini doğurmaktadır.

Karantina günlerinde kadınların başvurabilecekleri mekanizmaların sınırlandırılmasıyla kadınların ev içi şiddetten uzaklaşmasının zorlaştırıldığı ve cezaevlerinden binlerce şiddet ve istismar failinin tahliye edileceği koşullar altında, devletin hala kadınlar ve çocukların korunması için alması gereken önlemlere ilişkin acil eylem planının bulunmaması karşısında olağanüstü kaygılıyız. Tüm bu riskler ortadayken, hiçbir sistematik koruma planı oluşturulmadan binlerce şiddet failinin salıverileceği bir dönemde kadınların koruma tedbirlerinin de ellerinden alınması, kadınların can güvenliğini hiçe saymak anlamına gelmektedir.

Tüm bu gelişmeler çerçevesinde, aşağıda imzası bulunan örgütler olarak, Devletin kadına ve çocuğa yönelik şiddetin önlenmesi konusunda yükümlülüğü olduğunu bir kez daha hatırlatıyor, salgının yarattığı özellikli durumları da göz önüne alarak, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başta olmak üzere tüm ilgili kurum ve kuruluşları, kadına yönelik şiddetle ilgili aşağıdaki acil eylem planını oluşturmaya ve ivedilikle aşağıdaki tedbirleri almaya çağırıyoruz:

- 1- İnfaz yasası ile salıverilecek kadına yönelik şiddet ve cinsel istismar faileri konusunda İstanbul Sözleşmesi’nin 56. Maddesi uyarınca kadınların ve toplumsal cinsiyet temelli şiddete maruz bırakılan tüm diğer bireylerin bilgilendirilmesi yükümlülüğü polis, jandarma, bekçi muhtar vb. her türlü yolla yerine getirilmeli, güvenlik riski bildiren kadınlar yasal hakları konusunda bilgilendirilmeli, ihtiyaç duydukları desteklere acilen ulaştırılmalıdır.
- 2- İnfaz yasası ile salıverilecek kadına yönelik şiddet ve cinsel istismar failerinin sistematik olarak etkin bir şekilde takibi yapılmalı, koronavirüs nedeniyle failere verilen “izin” bir “tahliye” anlamına gelmemesi için fail üzerinde denetim tedbirleri uygulanmalıdır.
- 3- Tarafı olduğu İstanbul Sözleşmesi uyarınca, Devlet, her türlü olağanüstü halde dahi kadına yönelik şiddetle mücadelede pozitif yükümlülük sahibidir. 6284 sayılı Kanun, hiçbir ihmale veya keyfiyete yer bırakmaksızın, salgın süresince de kadın ve çocuklar öncelik alınarak ivedi ve etkin bir şekilde uygulanmalıdır. Tedbir kararları, salgının yarattığı özel koşullar dikkate

alınarak kadınların ve çocukların korunması yükümlülüğüne uygun bir şekilde verilmeli, tedbir kararlarını yerine getirmeyenler hakkında cezai işlem uygulanmalıdır.

- 4- Salgın döneminde kadın ve çocuklar başta olmak üzere tüm dezavantajlı grupların şiddet görme tehlikesinin önlenmesi ve şiddetten uzaklaşabilmeleri için vakit kaybetmeden bir Acil Eylem Planı açıklanmalı ve bu bilgilere erişimin kolayca sağlanması için kamu spotu aracılığıyla bilgilendirme yapılmalıdır.
- 5- Salgın döneminde sığınak ve acil barınma ihtiyaçlarının karşılanabilmesi amacıyla sığınak olarak kullanılacak mekân ve alanların sayısı ve kapasitesi acilen artırılmalı, sığınaklarda gerekli sağlık tedbirleri en sıkı şekilde uygulanmalıdır.
- 6- Salgın koşullarında kadınların hastane ve karakollara erişmekte yaşadığı güçlük ve kaygılar göz önüne alındığında, Devletin İstanbul Sözleşmesi'nin 25. Maddesi gereğince oluşturmakla yükümlü olduğu cinsel şiddet kriz merkezleri önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede, cinsel şiddet kriz merkezlerinin kurulması için gerekli adımlar ivedilikle atılmalıdır.
- 7- Alo 183 veya kadına yönelik şiddet için acilen kurulacak başka bir hat, sadece toplumsal cinsiyet temelli şiddet özelinde 7/24 erişilebilir ve çok dilli bir Acil Yardım Hattı olarak çalışmalı, kadınlara sosyal, psikolojik ve hukuki destek verilmesi sağlanmalıdır.

İmzacılar:

1. 17 Mayıs Derneği
2. 17+Alevi Kadınlar
3. 28. İstanbul LGBTİ+ Onur Haftası Komitesi
4. 78'liler Girişiminden Kadınlar
5. Adalar Vakfı Kadın Çalışma Grubu
6. Adana Kadın Dayanışma Merkezi ve Sığınma Evi Derneği (AKDAM)
7. Adana Kadın Platformu
8. Adıyaman Kadın Platformu
9. Amazon Kadın ve Yaşam Derneği
10. Anadolu İş Kadınları Derneği (AİKAD)
11. Anka Üreten Kadın Derneği
12. Antakya Kadın Dayanışması
13. Antalya Feminist Kolektif
14. Antalya Kadın Danışma Merkezi ve Dayanışma Derneği
15. Atakent Kadın Meclisi
16. Avrupa Kadın Lobisi - Türkiye Koordinasyonu
17. Aydın Kadın Efeler Derneği
18. Ayvalık Kadın İnisyatifi
19. Bağımsız Kadın Derneği
20. Bakırköy Kadın Dayanışması
21. Başlangıç Kadın Meclisi
22. Bir Kadın Bir Hayat Derneği
23. Biz Cinsel Yönelim ve Cinsiyet Kimliği Araştırmaları Derneği
24. Bodrum Kadın Dayanışma Derneği
25. Buca Kadın Platformu
26. Bursa Kadın Platformu
27. Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği

28. Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği
29. Çanakkale Elder
30. Çanakkale Kadın Dayanışma
31. Çanakkale Kadın Platformu
32. Çanakkale LGBTİ+ İnisyatifi
33. Çekmeköy Kadın Meclisi
34. Çekmeköy Kadın Platformu
35. Çeşme Kadın Girişimi ve Üretim Kooperatifi (ÇEŞKA)
36. Çiğli Evka-2 Kadın Kültür Derneği (Çekev)
37. Demir Leblebi Fanzin
38. Demir Leblebi Kadın Derneği
39. Demokratik Alevi Dernekleri Kadın Meclisi
40. Deniz Yıldızı Kadın Dayanışma Derneği
41. Denizli Kadın Platformu
42. DİSK Birleşik Metal Sendikası Kadın Komisyonu
43. DİSK Kadın Komisyonu
44. Diyarbakır Dicle Amed Kadın Platformu
45. Edirne Kadın Merkezi Danışma Merkezi (EKAMEDER)
46. Edirne Kadın Platformu
47. Edirne Kent Konseyi Kadın Meclisi
48. Ege Kadın Buluşması Platformu
49. Eğitim-senli Kadınlar
50. Ekmek ve Gül
51. erktolia
52. Erzincan Katre Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği
53. Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği
54. Eşit Yaşam Derneği
55. EŞİTİZ - Eşitlik İzleme Kadın Grubu
56. Ev Eksenli Çalışan Kadınlar Çalışma Grubu
57. EVKAD/Adana
58. FeminAmfi
59. Feminist Kadın Çevresi
60. Fethiye Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği
61. Filmmor
62. Gazi Cemevi Kadın Meclisi
63. Gaziantep ZeugMADİ LGBTİ+
64. Genç Yeşiller Kadınları
65. Giresun Kadın Platformu
66. Gözaltında Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukuki Yardım Bürosu
67. Güç-Kat Dezavantajlı Kadınlar Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği
68. Gül Suyu Gülensu Kadın Dayanışma Evi Derneği
69. Günebakan Kadın Derneği
70. Hakim'den Kadınlar
71. Halkevciler Kadınlar
72. Hatay Kadınlar Birlikte Güçlü
73. Havle Kadın Derneği
74. HDK Kadın Meclisi
75. İHD Ankara Şubesi Kadın Komisyonu

76. İHD İstanbul Kadın Komisyonu
77. İlerici Kadınlar Meclisi
78. İmece Ev İşçileri Sendikası
79. İskenderun Kadın Platformu
80. İstanbul Feminist Enstitü
81. İzmir Amargi
82. İzmir Kadın Dayanışma Derneği
83. İzmir Kadın Dünyası Derneği
84. İzmir Kadın Platformu
85. Kadıköy Kent Konseyi Kadın Meclisi
86. Kadıköy Kent Konseyi LGBTİ+ Meclisi
87. Kadın Adayları Destekleme Derneği (Ka.Der)
88. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu
89. Kadın Çalışmaları Derneği
90. Kadın Dayanışma Vakfı
91. Kadın Eğitim ve İstihdam Derneği (KEİD)
92. Kadın Emeği Kolektifi
93. Kadın Erkek Birlikte Sosyal Eşitlik Derneği (KEBSED)
94. Kadın Haklarını Koruma Derneği
95. Kadın Koalisyonu - Uluslararası Çalışma Grubu
96. Kadın Meclisleri
97. Kadın Mühendisler, Mimarlar, Şehir Plancılar Grubu
98. Kadın Savunma Ağı
99. Kadın Yazarlar Derneği
100. Kadınca Yaşam Derneği
101. Kadının İnsan Hakları - Yeni Çözümler Derneği
102. Kadınlar Birlikte Güçlü - İstanbul
103. Kadınlar Birlikte Güçlü - İzmir
104. Kadınların Gücü Kültür Eğitim Dayanışma ve Yardım Sevenler Derneği (KADGÜÇ)
105. Kadınların Kurtuluşu
106. Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV)
107. Kahdem - Kadınlara Hukuki Destek Merkezi
108. Kamer Vakfı
109. Kampüs Cadıları
110. Kampüssüzler'den Kadınlar
111. Kaos GL
112. Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği
113. Kapatılan VAKAD Aktivistleri
114. Karabağlar Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi
115. Karadeniz Kadın Dayanışma Derneği
116. Karya Kadın Derneği
117. Kayseri Kadın Dayanışma Derneği
118. KAZETE - Bağımsız Kadın Gazetesi
119. KESK Kadın Meclisi
120. Kırkyama Kadın Dayanışması
121. Kırmızı Biber Derneği
122. KİKAP Trabzon
123. Koza Kadın Derneği

124. Körfez Bağımsız Kadın Dayanışması
125. Kuir Eskişehir Lgbti Topluluğu
126. Lotus Kadın Yaşam ve Dayanışma Derneği
127. Maltepelili Kadınlar
128. Mardin Şahmaran Kadın Platformu
129. Mersin Kadın Platformu
130. Mezopotamya Kadın Kooperatifi
131. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
132. Mor Dayanışma
133. Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği
134. Mor Sarmaşık
135. Muğla Emek Benim Kadın Derneği
136. Ordu Kadını Güçlendirme Derneği
137. Özgür Genç Kadın
138. Özgür Renkler LGBTI+Derneği
139. Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Kadın Komisyonu
140. Samandağ Kadın Dayanışma Derneği
141. Samsun Kadın Dayanışması
142. Sancaktepe Yerel Demokrasi Kadın Meclisi
143. Sasalı Sosyal Dayanışma ve Geliştirme Derneği'nden Kadınlar
144. Seyhan Kadın Çocuk Dayanışma Eğitim ve Kültür Derneği (SEKAD)
145. Sınır Tanımayan Kadınlar
146. Sosyal Dayanışma Ağı - SODA
147. Sosyalist Kadın Meclisleri
148. Söke Kadın Sığınma Danışma ve Dayanışma Derneği
149. Sultangazi Kadın Dayanışma
150. Şiddetsizlik Eğitim ve Araştırma Derneği Kadınları
151. Tarsus Kadın Platformu
152. TMMOB İstanbul İKK Kadın Komisyonu
153. Toplumsal Dayanışma için Psikologlar Derneği (TODAP) Kadın Komisyonu
154. Trabzon Kadın Gelişim ve İletişim Derneği
155. Türk Kadınlar Birliği ve 80 Şubesi
156. Türk Tabipler Birliği Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu
157. Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu
158. Türkiye Yunanistan Kadınları Barış Girişimi WINPEACE
159. Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği
160. Uçan Süpürge Vakfı
161. Urla Kadın Dayanışma Derneği
162. Üniversiteli Kadın Kolektifi
163. Van Ahtamar Kadın Platformu
164. Van Barosu Kadın Hakları Komisyonu
165. Yalova Kadın Platformu
166. Yaşam Evi Kadın Dayanışma Derneği
167. Yaşam Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi (YAKA-KOOP)
168. Yaşam Kadın Merkezi
169. Yaşamda Kadın ve Sanat Derneği
170. Yeni Demokrat Kadın
171. Yeni Yaşam Derneği'nden Kadınlar

172. Yenyol'dan Kadınlar
173. Yeşil Feministler
174. Yeşil Sol Kadınlar
175. Yoğurtçu Kadın Forumu
176. Yunuslara Özgürlük Platformu'ndan Kadınlar
177. Zonguldak Kadın Platformu